

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 14 Kasım 2016
Nr. Ref.: 1003/16

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI13/16

Başvurucu

Armend Selimi

Kosova Yüksek Mahkemesinin PN-II-.nr.8/2015 sayı ve 26 Kasım 2015 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërzhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru Prištine mukimi Armend Selimi (bundan böyle: başvuru) tarafından teslim edilmiş olup, başvuru Priştineli avukat Artan Qerkini temsil etmiştir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, Yüksek Mahkemenin PN-II-.nr.8/2015 sayı ve 26 Kasım 2015 tarihli kararına itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (bundan böyle: AİHS) 6. maddesiyle bağlantılı olarak Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan böyle: Anayasa) 29. maddesi [Özgürlük ve Güvenlik Hakkı], 30. maddesi [Sanık Hakları] ve 31. maddesiyle [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] güvence altına alınan hakları ihlal ettiği ileri sürülen karar hakkında anayasal denetim talebidir.
4. Başvurucu esasen temel haklarının ihlaline iki nedenle vurgu yapmıştır: (i) Özel Savcının kendisi hakkında vadesi geçmiş ve dolayısıyla Kosova Cumhuriyeti Ceza Muhakemeleri Usul Kanununun (bundan böyle: CMUK) 159. madde 1. fıkrasında öngörülmüş olan 2 (iki) yıllık süre aşıldıktan sonra iddianame hazırladığı ve (ii) Yüksek Mahkemenin Özel Savcılık tarafından hazırlanmış olan tartışmalı iddianameyi onadığı için.

İlgili Hukuk

5. Başvuru Anayasa'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanun (bundan böyle: Kanun) 47. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan böyle: İçtüzük) 29. kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu 14 Ocak 2016 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan böyle: Mahkeme) başvurusunu teslim etmiştir.
7. Mahkeme Başkanı 12 Şubat 2016 tarihinde Üye Ivan Ćukalović'i raportör yargıç olarak görevlendirmiş, Üyeler Altay Suroy (başkan), Arta Rama-Hajrizi ve Gresa Caka-Nimani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
8. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 25 Mart 2016 tarihinde başvurucuya bildirmiş ve başvurunun bir nüshasını Yüksek Mahkemeye göndermiştir.
9. Ön İnceleme Heyeti 21 Ekim 2016 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmezliği yönünde teklif sunmuştur.

Olguların Özeti

10. Özel Savcı 21 Ekim 2010 tarihinde başvurucu ve diğer şüpheliler hakkında izinsiz silah tedariki, nakliyesi, üretimi, takası veya satışı nedeniyle organize suç, dolandırıcılık, resmi görevin kötüye kullanılması ve yetkilerin ekonomik amaçlar için kötüye kullanılması şüphesiyle soruşturma başlatmıştır.

11. Soruşturma kapsamı 21 Ekim 2012 tarihine kadar birkaç kez genişletilmiştir. Özel Savcı 7 Haziran 2013 ve 19 Temmuz 2013 tarihlerinde soruşturmayı askıya alma kararları çıkarmıştır. Ancak Özel Savcı 19 Ocak 2014 tarihinde soruşturmanın yeniden başlatılmasına ilişkin çıkararak, 19 Ocak 2015 tarihinde başvuru hakkında iddianame hazırlamıştır.
12. Savunma avukatı iddianamenin CMUK 159. maddesinde öngörülen yasal süreden sonra teslim edildiğini ileri sürerek iddianame hazırlanmasına itiraz etmiştir.
13. Temel Mahkeme 28 Mayıs 2015 tarihinde çıkardığı kararla (PKR.23/2015 sayılı karar) savunma avukatının itirazını onayıp iddianameyi süresi geçmiş olarak reddetmiştir.
14. Özel Savcı İstinaf Mahkemesine itiraz başvurusunda bulunmuş, *iddianame hazırlamak için yasal bir süre olmayıp, zamanaşımına uğrayan davalar dışında savcı herhangi bir zaman iddianame hazırlayabilir* iddiasını ileri sürmüştür.
15. İstinaf Mahkemesi 10 Ağustos 2015 tarihinde (PN340/15 sayılı kararla) Özel Savcının itirazını temelden yoksun bularak reddetmiştir.
16. İstinaf Mahkemesi “*Temel Mahkeme olgusal durum ile yasal usulü doğru tahlil etmiştir. Mahkeme Heyeti Temel Mahkemenin sonuçları ve gerekçeleri hakkında önemli ölçüde ikna olmuştur. Mahkeme Heyeti bu nedenle gerekçeyi tamamen kabul edip bu tespitin tamamını doğrulamıştır*” değerlendirmesini yapmıştır.
17. İstinaf Mahkemesi şu tespitte bulunmuştur: *KCK 159. madde uyarınca iki yıllık süre içerisinde iddianamenin hazırlanması veya iki yılın sonunda kendiliğinde soruşturma bitmiş olur. KCK'nın 68. maddesi uyarınca soruşturmanın sonlanması, sürecin hiçbir aşaması bir öncekini izlemediği için sürecin tamamlandığı anlamına gelir. Mezkur davada Savcılık iddianame hazırlamadan önce soruşturma süresi bitmiştir. Bunun sonucu olarak ceza yargılama süreci tamamlandıktan sonra Savcı iddianame hazırlamıştır.*
18. Özel Savcı 22 Eylül 2015 tarihinde Yüksek Mahkeme'ye itiraz dilekçesi vermiştir. Dilekçede şu iddiayı ileri sürmüştür:

CMUK iddianame hazırlamaya ilişkin süreyi açık bir şekilde belirlememiştir; ancak İstinaf Mahkemesi kararında belirtildiği şekilde soruşturmanın tamamlanmasının hemen ardından iddianamenin hazırlanması gerektiği yönündeki CMUK'un sistematik şerhi doğru değildir. CMUK iddianamenin hazırlanması için açıkça bir süre belirlememişse, bu durumda İstinaf Mahkemesi'nin iddianame vadesinin geçtiği yönünde bir tespitte bulunmasına yarayacak bir yasal dayanak yoktur. İddianame ancak mütalaa aşamasında mahkeme heyeti başkanı tarafından CMUK 253. madde 1. fıkra gerekçelerine dayanılarak reddedilebilir. Bu madde reddi için gerekçe olacak şekilde vadesi geçmiş

iddianame öngörmemiştir... Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi sürecin uzamasının “gerekçesinin” dava koşulları çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir... CMUK 4. madde 1. fıkrası ancak kesinleşmiş yargı kararının bir kişi hakkında aynı suçla ilgili soruşturmayı yasakladığını belirlemiştir. Öyle ki kanunun hiçbir hükmü makul şüpheyi destekleyen delillerin olduğu yerde savcını kısıtlamaz.

19. Yüksek Mahkeme 26 Kasım 2015 tarihinde (PN. II. 8/2015 sayılı kararında) Özel Savcının itirazını onayıp İstinaf Mahkemesinin kararını değiştirmiştir.

20. Yüksek Mahkeme şu gerekçeyi ileri sürmüştür:

İddianame hazırlama süresi CMUK'ta açık bir şekilde belirtilmediği aşikardır. Zira CMUK'un hiçbir hükmü iddianamenin “vadesiz” olduğunu veya bu esasa göre iddianamenin reddedilebileceğini ayrıntılı bir şekilde belirtmemiştir. Mahkeme heyeti ilk başta CMUK'un 68. maddesini dikkate almıştır. Bu madde ceza yargılama usulünün dört aşamasını belirlemiştir: soruşturma aşaması, iddianame hazırlama ve mütalaa aşaması, yargılama aşaması ve kanun yolu aşaması. CMUK'ta yargılama usulünün bu açık ayırımından mahkeme heyeti kanun koyucunun amacının iddianame hazırlamanın ceza muhakemesinin (soruşturma aşaması) ilk aşamasına değil, ikinci aşamasına ait olduğunu (iddianame hazırlama ve mütalaa sunma) tespit etmiştir. Bu bakış açısı CMUK'un 159. maddesiyle pekiştirilmiştir. Bu madde soruşturma aşamasının süre sınırlarıyla ilgili olarak son derece ayrıntılıdır ve iddianamenin belli bir süre içerisinde yapılması gerektiğini belirleyen hiçbir hükmü içermez. Heyet daha sonra CMUK'un 240. maddesini dikkate almıştır. Bu madde soruşturma tamamlandıktan sonra savcının elindeki imkanları açıkça belirtilmiştir. Maddenin 1. fıkrası Devlet Savcısı tarafından verilen iddianamaya dayanarak mahkeme nezdindeki süreci, 2. fıkra ise Devlet Savcısının soruşturmanın tamamlandığına ilişkin karar çıkaracağını belirlemiştir. Her iki durum açık bir şekilde soruşturmanın tamamlanmasına atıfta bulunurlar. Heyet maddenin, iddianamenin dondurulmasının soruşturma aşamasının bir parçası olmadığını anlamına geldiği ve CMUK 159. maddesinde belirlenmiş olan yasal sürelerle tabi olmadığı görüşündedir. Aynı şekilde Devlet Savcısının kararname çıkartma veya iddianame hazırlamaya ilişkin karar alma durumunda olamayacağı mantıklıdır. İddianamelerin uzun ve ayrıntılı belgeler oldukları ve bu yüzden hassasiyetle ve eksiksiz hazırlanmalarının uzun zaman aldıkları da aşikardır. Heyet oyçokluğuyla iddianame hazırlamaya ilişkin bir süre sınırı olmadığına hükmetmiştir. “Vadesiz iddianame” CMUK'ta öngörülmemiştir. Devlet Savcısı sadece söz konusu davanın zamanaşımıyla sınırlıdır. Ancak Devlet Savcısının bir iddianame hazırlayacaksa soruşturma aşaması bittikten hemen sonra mümkün olan en kısa sürede bunu yapması önerilir; zira makul bir zamanın geçmesiyle adil ve tarafsız yargılanma hakkı ihlali tehlikesi artar. Dahası, ceza davasının esasına ilişkin ceza kararı alınırken her mahkeme ceza muhakemesinin tamamının süresini dikkate alır.

Başvurucunu İddiaları

21. Başvurucu *Kosova Cumhuriyeti Anayasasının 29, 30 ve 31 maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesiyle güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.*
22. Başvurucu *“CMUK 159. maddesinde kanun koyucu şüpheliye ilişkin bir teminat olarak soruşturmayı başlatma kararı tarihinde itibaren soruşturmanın azami iki (2) yapılabileceğini ve bu süre içerisinde iddianame hazırlanmaması durumunda savcı derhal soruşturmanın durdurulmasına ilişkin karar çıkarması gerekir. Bu karar hakkında itiraz öngörülmediği için derhal kesinleşmiş olur. Savcı soruşturmanın durdurulmasına ilişkin karar çıkarmamış olmasına rağmen, 158. madde 3. fıkrası gereğince 2 (iki) yıllık süre geçmiş olduğundan kendiliğinden çıkmış sayılır. Bu kararın var olduğu sayılması lazım. Çünkü savcılığın yasal hükümlere uygun şekilde davranmayışından sanığın mağdur olmaması gerekir.”* iddiasını ileri sürmüştür.
23. Başvurucu ayrıca Yüksek Mahkeme'nin adil ve tarafsız yargılanma hakkını ihlal ettiğini, çünkü *“Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu, soruşturma başlatma kararnamesinin alındığı tarihten itibaren iki (2) yıllık süre içerisinde savcının iddianame hazırlaması gerektiğine ilişkin önleyici süreler öngörmüştür”* şeklindeki iddiayı ileri sürmüştür.
24. Dahası başvurucu şunu ileri sürmüştür: *“in dubio pro reo”* ilkesi ihlal edilmiştir; çünkü *“suçsuzluk karinesi adil yargılanma hakkının yapısal parçasını temsil eder. Bu ilke kanıtlama (delil) yükümlülüğünü savcıya yüklemiştir ve nihayetinde sanığa şüpheden istifade etmeyi sağlamıştır. Bu da savcının tüm sanıkların fiillerine ilişkin delilleri sunma yükü olduğu ve mahkemenin olgusal ve kanuni şüpheleri sanıklar lehine yorumlamakla mükellef olduğu anlamına gelir. Bu yorum çerçevesinde mahkemelerin kanunları dava savcılığı lehinde yorumladıkları sürece daima “in dobio pro reo” ilkesi ihlali var olacaktır.*

Başvurunun Kabul Edilirliği

25. Mahkeme öncelikle başvurunun Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.
26. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113. maddesine [Yargılama Yetkisi ve Yetkili Taraflar] atıfta bulunur. Hüküm şöyledir:
 1. *Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.*
 7. *Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.*

27. Mahkeme ayrıca Kanun'un 48. maddesine (Başvurunun Kesinleştirilmesi) atıfta bulunmuştur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

28. Mahkeme, İçtüzük'ün 36. kuralı [Kabul Edilirlik Kriterleri](1) (d) ve (2) (d) bentlerini de dikkate almıştır. Kural şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

[...]

d) Başvuru prima facie olarak açıkça temellendirildiği veya temelden yoksun olmadığı zaman.

ve

(2) Mahkeme şu kanaatlere vardığında başvuruyu açıkça temelden yoksun olduğunu ilan eder:

b) Sunulan maddi unsurların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman;

d) Başvurucunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.

29. Mahkeme başvuru konusunu itiraz konusu kararlar ile Anayasa ile güvence altına alınmış olan özgürlük ve güvenlik hakları, sanık hakları ve adil ve tarafsız yargılanma haklarının ihlal edildiği iddiasını ileri sürdüklerini hatırlatır.

30. Mahkeme, Anayasa'nın mezkur 29, 30 ve 31 madde hükümleri hakkında haberdardır. Bu hükümler şöyledir:

31. Madde 29 [Özgürlük ve Güvenlik Hakkı]

1. Herkesin özgürlük ve güvenlik hakkı güvenceye bağlıdır. Aşağıdaki durumlarda yasaların öngördüğü ve yetkili mahkemenin yasalara uygun şekilde aldığı kararlar dışında hiç kimse özgürlükten yoksun bırakılamaz:

(1) İşlenen suçtan dolayı hapis cezasının verilmesi;

(2) Bir esasa göre zanlı olup, başka bir suçun işlenmesinin önlenmesi için gerekli ve zorunlu olduğu gerekçesiyle, mahkemeden önce, yasaların öngördüğü şekilde belli bir süre için geçici olarak özgürlüğünün kısıtlanması;

(3) Yetkili bir kurum tarafından, yasal bir emre uygun şekilde reşit olmayanların eğitim ve sosyalleşmesi amacıyla gözetim altında tutulması;

(4) Hastalıktan dolayı toplum için tehlike oluşturan kişinin gözetim altında tutulması;

(5) Kosova Cumhuriyetine yasal olmayan yollarla girişten dolayı ya da yasal iade veya çıkartma emri çıkartıldıktan sonra özgürlüğün kısıtlanması.

2. Özgürlükten yoksun bırakılan herkese, kendi anlayacağı dilde, özgürlükten yoksun bırakılmasının nedenleri bildirilmelidir. Yazılı olarak özgürlük kısıtlamasının nedenleri, mümkün olan en kısa sürede bildirilmelidir. Mahkeme emri olmaksızın özgürlüğü kısıtlanan herkes, alıkonduğu andan itibaren en geç 48 saat içerisinde yargıç karşısına çıkartılmalı; karşısına çıkarıldığı andan itibaren yargıç, en geç 48 saat içerisinde tutuklanmasına veya serbest bırakılmasına karar verir. İlgili kişinin toplum için tehlike oluşturduğu veya yargılanmadan kaçacağı tehlikesi olduğu yönünde yargıcın karar vermesi dışındaki durumlarda, tutuklanan herkes, makul bir süre içerisinde mahkemeye çıkartılma veya yargılanmak üzere serbest bırakılma hakkına sahiptir.

3. Özgürlükten yoksun bırakılan herkese, herhangi bir beyanda bulunmama süresinin ne kadar olduğu, tercihine göre müdafaa ve gecikmeden bununla ilgili kendi seçeceği kişiyi bilgilendirme hakkına sahip olduğu bildirilmelidir.

4. Tutuklama veya alıkoyma ile özgürlüğü kısıtlanan herkes, tutuklama veya alıkoymanın yasalılığına karşı koymak için yasal araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Dava mahkeme tarafından en kısa sürede karara bağlanacak ve tutuklama veya alıkoymanın yasal olmaması halinde, kişinin serbest bırakılmasına emredilecektir.

5. Bu madde hükümlerine aykırı şekilde tutuklanan veya alıkonan kişi, yasanın öngördüğü şekilde tazminat hakkına sahiptir.

6. Cezasını çeken kişi, özgürlükten yoksun bırakılma koşullarıyla ilgili, yasayla belirlenen şekilde şikâyette bulunma hakkına sahiptir.

32. Madde 30 [Sanık Hakları]

Ceza gerektiren suçlarla suçlanan herkes, aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

(1) Kendi anladığı dilde, kendine yönelik suçlamanın türü ve nedeni hakkında bilgilendirilme;

(2) Yasal hakları hakkında bilgilendirilme;

(3) Savunmasını hazırlayacak yeterli süre, olanak ve araçlara sahip olma;

(4) Yargılamanın yapıldığı dili anlamadığı veya konuşmadığı durumlarda, ücretsiz tercüme desteğine sahip olma;

(5) Kendi seçtiği bir müdafinin yardımını alma, onunla rahat iletişim kurma ve yeterli parası olmadığı zaman ücretsiz müdafaanın sağlanması;

(6) Kendi kendine karşı tanıklık etmesi veya suçluluğunu kabul etmesi için sıkıştırılmaması.

33. Madde 31 [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı]

1. Herkesin mahkeme, diğer devlet organları ve kamusal yetkiye sahip kurumların nezdinde eşit muamele haklarının korunması güvenceye bağlıdır.
 2. Herkes, yasalara göre kurulmuş bağımsız ve tarafsız mahkemenin makul bir süre içerisinde kendisi hakkında kararlaştırdığı hak ve sorumlulukları veya işlediği herhangi bir suç duyurusu duruşmasının kamuya açık yapılması hakkına sahiptir.
 3. Mahkemenin özel durumlarda adaletin yerini bulması için, kamu düzeni ve ulusal güvenlik için, reşit olmayanların çıkarlarının korunması için veya tarafların özel yaşamlarının korunması için, yasanın belirlediği şekilde halk ve basın mensuplarının duruşmadan çıkartılmasını gerekli gördüğü durumlar dışında, duruşmalar kamuya açıktır.
 4. Ceza gerektiren suçla suçlanan herkes tanıklara soru sorabilir ve tanıkların, uzmanların ve kanıtları açığa çıkartabilecek diğer kişileri zorunlu katılımını talep edebilir.
 5. Ceza gerektiren suçla suçlanan herkes, yasalara uygun şekilde suçluluğu ispatlanmadıkça, suçsuz sayılır.
 6. Yeterli maddi kaynakları olmayanlara, adalete etkin bir yaklaşım sağlanması için hukuk danışmanlığı zorunlu ise, ücretsiz müdafaa sağlanır.
 7. Reşit olmayanları kapsayan muhakeme usulleri, reşit olmayanlara yönelik özel kural ve usullere uyarak yasayla düzenlenir.
34. Mahkeme, başvuruçunun esas argümanının soruşturmadan iki (2) yıl sonra iddianamenin hazırlanmasının ceza kanununa uygun olup olmadığıyla ilgili olduğunu hatırlatır.
 35. Aslında başvuruçucu Yüksek Mahkeme'nin iddianame hazırlama süreleri konusunda kanunu yanlış yorumladığı yönünde şikayet edip Yüksek Mahkemenin ilgili yasal hükümleri farklı yorumlaması gerektiğini değerlendirmişlerdir.
 36. Mahkeme, Yüksek Mahkeme'nin Temel Mahkeme ile İstinaf Mahkemesi kararlarını dikkate aldığını tespit etmiştir. Bundan donra *Yüksek Mahkeme iddianamenin "vadesi geçmiş" olduğunu belirleyen ve bu esasa göre reddini gerektiren herhangi bir CMUK hükmünün bulunmadığı bakış açısıyla meseleyi incelemeye başlamıştır. Yüksek Mahkeme, Ceza Muhakemeleri Usul Kanununun 68, 159 ve 240. madde yorumlarına ilişkin tartışmasından sonra, iddianame hazırlamanın (...) CMUK 159. maddede belirtilmiş olan yasal sürelerle tabi olmadığını tespit etmiştir. Yüksek Mahkeme sonunda iddianame hazırlamaya ilişkin süre bulunmadığını, "vadesi geçmiş iddianame" CMUK'ta öngörülmediğini tespit etmiştir.*
 37. Mahkeme, başvuruçunun iddiasını soruşturmanın başlamasından 2 (iki) yıl sonra ÖS tarafından iddianamenin hazırlanmasıyla ilgili olarak Yüksek Mahkeme tarafından Ceza Mahkemesi Usul Kanunu 68, 159 ve 240. maddelerinin yanlış uygulanmasına dayandırdığını değerlendirmiştir. Usule ilişkin bu iddia meşruiyet alanına girdiği için Anayasa Mahkemesinin yargılama yetkisi alanına girmediğinden Mahkeme tarafından görüşülemez. Mahkeme diğer yandan "yerli kanunlarla belirlenmiş yasal sürelerle riayet

edilmemenin Sözleşmenin 6. madde 1. fıkrasına aykırı olmadığı” altını çizer. (bkz. AİHM, *Mitkus v. Letonya*, Başvuru No: 7259/03, 2 Ekim 2012 tarihli karar, 88. paragraf).

38. Dahası Mahkeme, mevcut davada kendi içtihatları uyarınca davaya ilişkin kanununun değil, Yüksek Mahkeme kararının incelendiği görüşündedir.
39. Mahkeme bu doğrultuda Yüksek Mahkemenin mevcut kanunları doğru yorumlayıp yorumlamadığını (meşruiyet) belirlemek görevi olmadığını, ama Yüksek Mahkeme kararıyla başvurunun Anayasa ile güvence altına alınmış haklarının ihlal edilip edilmediğini incelemek (anayasal denetim) olduğunu belirtir. Mahkeme, bir mahkeme tarafından başka bir karar yerine diğer bir kararı alma yolunu açmış olan bir kanunu kendi başına inceleyemez. Aksi halde Mahkeme “dördüncü derece mahkemesi” olarak hareket etmiş olacaktı. Olguları doğrulamak, usul ve maddi hukuka ilişkin kuralların yorumlanıp uygulamak hukuk mahkemelerinin rolü ve görevidir (bkz. *Garcia Ruiz – İspanya* [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. maddesi; KI72/14 numaralı başvuru, Başvurucu *Besa Qirezi*, 4 Şubat 2015 tarihli karar, 65. paragraf).
40. Mahkeme, başvurunun anayasal hakları olan özgürlük ve güvenlik hakkı, sanık hakları ile adil ve tarafsız yargılanma hakkı ihlali iddiasını destekleyecek deliller sunmadığı ve onun atıfta bulunduğu anayasal hakların ihlalini kanıtlamadığı görüşündedir.
41. Aslında Mahkeme, AİHS’nin 5. maddesiyle bağlantılı Anayasa’nın 29. maddesi alanına giren *özgürlükten mahrum edilmiş olmak*; AİHS’nin 6. maddesiyle alakalı Anayasa’nın 30. maddesinin belirlediği *asgari haklardan yararlanmak* ve AİHS’nin 6. maddesiyle alakalı Anayasa’nın 31. maddesinin belirlediği üzere *açık duruşma* hakkından mahrum edilmeyi meşru kılacak şekilde ilgili durumlara ilişkin veya ilgili herhangi olguya başvurunun atıfta bulunmadığını tespit etmiştir.
42. Mahkeme bu değerlendirmenin, genel amacı hiç kimsenin keyfi bir şekilde özgürlüğünden mahrum edilmemesi olan AİHS 5. maddesine göre oluşturulmuş AİHM içtihadına uygun olduğu görüşündedir (*Assanidze v. Gürcistan*, başvuru No: 71503/01, 8 Nisan 2004 tarihli karar). AİHM içtihadına göre AİHS’nin 6. maddesi bir başvurunun bir suç fiili hakkında suçlanma aşamasına geldiğinde uygulanır (*Zaprianov v. Bulgaristan*, başvuru No: 41171/98, 30 Eylül 2004 tarihli karar). AİHM içtihadına göre bundan başka, AİHS’nin 6. maddesiyle duruşma yapılmasıyla alakalı sağlanmış olan güvencenin sözlü duruşmayı özel anlamda kapsadığı da tespit edilmiştir.
43. Bunu dışında Mahkeme, başvurunun *suçsuzluk karinesi adil yargılanma hakkının yapısal parçasını temsil ettiği için “in dobio pro reo”* ilkesinin ihlal edildiği iddiasını hatırlatır.
44. Mahkeme, *“in dobio pro reo”* ilkesinin bir şekilde makul şüphe ötesi ilkesinin tersi olduğunu, başka bir deyişle yargılamada makul şüphe ötesinde kayıt bulunmadığında *“in dobio pro reo”* ilkesinin gündeme geldiğini hatırlatır.

45. Aslında ceza yargılama usulünün yapısı ve dinamiğine uygun olarak Savcı, gerekçeli olduğu ve bu çerçevede bir suç fiilinin bulunduğu ileri sürülen şüphe üzerine ceza soruşturmasını başlatmış, bu nedenle Savcının işlendiğine yönünde suç fiiline ilişkin makul şüpheye dayanarak iddianame hazırladığı iddia edilmiştir. “*In dobio pro reo*” ilkesi yargılama esnasında sunulan delillerin genel değerlendirmesiyle ilgili olduğu için ancak yargılama aşamasında söz konusu olabilir. Şayet makul şüphe ötesinde deliller yoksa cezaya izin verilmez; böyle durumda “*in dobio pro reo*” ilkesi gündeme gelir ve müteakiben suçlama kaldırılır. Ceza yargılaması henüz bu aşamaya ulaşmamıştır. Bu nedenle iddia erken, yersiz ve temelden yoksun olarak ileri sürmüştür.
46. Ayrıca Mahkeme, *Shpresim Uka ile Bekim Syla* tarafından yapılan KI10/15 ve KI12/15 sayılı başvurular hakkında 7 Temmuz 2016 tarihinde çıkarılan kabul edilmezlik kararını hatırlatır. Mahkeme bu başvuruda şunu tespit etmiştir: *keyfi olmaları haricinde hukuk mahkemelerinin delilleri değerlendirmelerine ilişkin tespitlerin niteliğini değerlendirmek onun yargılama yetkisi dışında olduğunu hatırlatır. Anayasa Mahkemesi mahkemelerin delilleri kanıtlayıcı araç olarak hangi şekilde kabul ettiklerine ve mahkemelerin kanıtlayıcı değerlerin değerlendirmelerine müdahale etmez. Bu, açık duruşmalarda yemin ettikleri halde tanıkların ifadelerini çelişkili olmaları durumunda da hukuk mahkemelerinin özel rolüdür* (Blz. *AIHM Doorson v. Hollanda*, 6 Mart 1996 tarihli karar, 78. paragraf, 1996-II sayılı raporda yayımlanmıştır).
47. Mahkeme, bundan başka, başvuruçunun Yüksek Mahkemede sürecin hakkaniyetsiz veya keyfi olduğunu ya da iddia edildiği şekilde Ceza Mahkemesi Usul Kanununun 159. maddesi yanlış uygulanmasıyla Anayasa ile güvence altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlalini kanıtlayan delil sunmadığı kanaatindedir. Mahkeme, Ceza Muhakemesi Usul Kanununun 159. maddesi yorumlanmasının meşruiyet meselesi olduğunu vurgular. Başvuruçudan hiçbir anayasal mesele doğrulanmamış ve kanıtlanmamıştır.
48. Mahkeme, Anayasa Mahkemesi için bağlayıcı olan dava olgularının doğrulanması ve kanunların yorumlanması, bulgu ve tespitlerinin kuralı hukuk mahkemelerinin özel yetkisi olduğunu vurgular. Ancak hukuk mahkemesinin kararı keyfi olduğu durumlarda, Mahkeme onu inceleyebilir ve incelemesi gerekir (bkz. *Sisojeva ve diğerleri v. Letonya* [DHM], başvuru No: 60657/00, 15 Ocak 2007 tarihli kararın 89. paragrafı).
49. Bunun dışında Mahkeme, başvuruçunun dava sonucundan memnun olmadığını, ancak memnuniyetsizliğin Anayasa'nın 29. maddesi [Özgürlük ve Güvenlik Hakkı], 30. maddesi [Sanık Hakları] ve 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ihlaline ilişkin kanıtlanabilir başvuru yapmaya yarayamayacağını tespit etmiştir (bkz. Anayasa Mahkemesi Başvuru No:KI12/11, *Shaban Gojnovci*, 28 Mayıs 2012 tarihli Kabul Edilmezlik Kararı, 28. paragraf).

50. Yukarıdaki değerlendirmelere dayanarak anayasal temeller bakımından başvuru açıkça temelden yoksundur ve Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Kanun'un 48. maddesi ile İçtüzüğün 36. kuralı (1) (d) ve 2 (b) ile (d) bentlerinde belirtildiği şekilde başvurunun kabul edilmez olduğu ilan edilmelidir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Kanun'un 48. maddesi ve İçtüzüğün 36. kuralı (2) (d) bendi uyarınca Kosova Anayasa Mahkemesi'nin 21 Ekim 2016 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olduğunun İLANINA,
- II. Kararın taraflara TEBLİğ EDİLMESİNE,
- III. Kanununun 20.4 maddesi uyarınca bu kararın Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA karar verilmiştir.
- IV. İşbu kararın derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Ivan Čukalović

Arta Rama-Hajrizi